

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI

Delegatura w Poznaniu

LPO.410.013.06.2018

P/18/093

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

**(tekst jednolity z uwzględnieniem zmian wprowadzonych uchwałą Zespołu
Orzekającego Komisji Rozstrzygającej)**

I. Dane identyfikacyjne kontroli

Numer i tytuł kontroli	P/18/093 Finansowanie działalności ochotniczych straży pożarnych
Okres objęty kontrolą	Lata 2014-2017, z uwzględnieniem zdarzeń wykraczających poza ten okres, istotnych dla kontrolowanej działalności
Jednostka przeprowadzająca kontrolę	Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Poznaniu
Kontrolerzy	1. Sylwia Zakrzewska, specjalista kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr LPO/103/2018 z 4 czerwca 2018 r. 2. Marek Gutraj, starszy inspektor kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr LPO/106/2018 z 6 czerwca 2018 r. (dowód: akta kontroli str. 1-3)
Jednostka kontrolowana	Urząd Miasta i Gminy Gołańcz, ul. dra Piotra Kowalika 4, 62-130 Gołańcz (dalej: Urząd)
Kierownik jednostki kontrolowanej	Mieczysław Durski, Burmistrz Miasta i Gminy Gołańcz ¹ (dalej: Burmistrz) (dowód: akta kontroli str. 9-10)

II. Ocena kontrolowanej działalności²

Ocena ogólna

W latach 2014-2017³ Miasto i Gmina Gołańcz (dalej: Gmina) zapewniały swoim mieszkańcom ochronę przeciwpożarową m.in. poprzez finansowanie 10 jednostek ochotniczej straży pożarnej (dalej: OSP albo jednostka), w tym dwóch włączonych do krajowego systemu ratowniczo-gaśniczego⁴ (dalej: KSRG). Na te dwie jednostki, które w kontrolowanym okresie uczestniczyły w 90% interwencji podjętych przez wszystkie OSP przeznaczono od 24 do 89%⁵ ogółu środków budżetowych służących finansowaniu ochotniczych straży pożarnych. Przyczyniło się to do zachowania przez nie minimalnego standardu wyposażenia określonego przez Komendę Główną Państwowej Straży Pożarnej. W przypadku pozostałych OSP środki te również wykorzystywane były zgodnie z przeznaczeniem, lecz nie zawsze w pełni efektywnie.

Jakkolwiek Urząd dysponował informacjami m.in. o liczbie przeprowadzonych interwencji, odbytych przez strażaków szkoleniach, planowanych zakupach oraz o środkach finansowych pozyskanych przez OSP z innych źródeł, to jednak nie posiadał na bieżąco aktualizowanych danych m.in. o liczbie ratowników

¹ Od 2006 r.

² Najwyższa Izba Kontroli stosuje 3-stopniową skalę ocen: pozytywna, pozytywna mimo stwierdzonych nieprawidłowości, negatywna. Jeżeli sformułowanie oceny ogólnej według proponowanej skali byłoby nadmiernie utrudnione, albo taka ocena nie dawałaby prawdziwego obrazu funkcjonowania kontrolowanej jednostki w zakresie objętym kontrolą, stosuje się ocenę opisową, bądź uzupełnia ocenę ogólną o dodatkowe objaśnienie.

³ Z uwzględnieniem zdarzeń wykraczających poza ten okres, istotnych dla kontrolowanej działalności, dalej także: okres objęty kontrolą, kontrolowany okres.

⁴ O którym mowa w art. 2 pkt 4 ustawy z dnia 24 sierpnia 1991 r. o ochronie przeciwpożarowej (Dz. U. z 2018 r. poz. 620).

⁵ Udział rocznych wydatków budżetowych na jednostki OSP będące w krajowym systemie w ogólnej kwocie wydatków budżetowych poniesionych w danym roku na funkcjonowanie wszystkich jednostek OSP.

mogących brać bezpośredni udział w akcjach. Skutkowało to przypadkami dofinansowywania również tych jednostek, które nie mogły prowadzić działań ratowniczo-gaśniczych.

Stwierdzone nieprawidłowości dotyczyły: niedochodzenia przez Gminę należności wynikającej z zawartej z OSP w Gołańczy umowy cywilnoprawnej; braku kontrasygnowania przez skarbnika Gminy części umów dotacji zawieranych z OSP; nieuregulowania form władania gruntami i budynkami wykorzystywanymi przez trzy OSP i niezaewidencjonowania tych nieruchomości w księgach rachunkowych Urzędu, a nadto przypadków braku należytej staranności przy naliczaniu i wypłacaniu strażakom ratownikom ekwiwalentu pieniężnego za uczestnictwo w szkoleniach pożarniczych. Nieprawidłowości te nie sprzyjały optymalizacji funkcjonowania OSP z terenu Gminy.

III. Opis ustalonego stanu faktycznego

Opis stanu
faktycznego

W latach 2014-2017 na terenie Gminy funkcjonowało dziesięć OSP (Gołańcz, Panigródz, Oleszno, Czerlin, Lęgniszewo, Morakowo, Krzyżanki, Rybowo, Chojna, Czeszewo), w tym dwie (Gołańcz i Panigródz) były włączone do KSRG. W okresie od 1 stycznia 2014 r. do 31 marca 2018 r. nie zawierano porozumień w sprawie włączenia nowych jednostek do systemu.

(dowód: akta kontroli str. 85-87, 89)

W ramach wszystkich jednostek funkcjonujących na terenie Gminy zostały wyodrębnione jednostki operacyjno-techniczne do prowadzenia działań ratowniczych, określone w załączniku nr 1 do uchwały Prezydium Zarządu Głównego Związku Ochotniczych Straży Pożarnej RP nr 95/18/2004 z 16 grudnia 2004 r.⁶

(dowód: akta kontroli str. 90)

W Gminie nie zostały powołane gminne zawodowe straże pożarne i terenowe służby ratownicze, o których mowa w art. 15 pkt 4 i 5 ustawy z dnia 24 sierpnia 1991 r. o ochronie przeciwpożarowej⁷. Działalność ratownicza na terenie Gminy opierała się głównie na aktywności dwóch jednostek włączonych do KSRG.

(dowód: akta kontroli str. 88)

W Urzędzie nie zatrudniono komendanta gminnego ochrony przeciwpożarowej. Realizacją zadań ochrony przeciwpożarowej (w tym zabezpieczaniem środków na ich wykonywanie, formalnym i rachunkowym prowadzeniem tych spraw⁸), zajmował się pracownik Urzędu zatrudniony na stanowisku specjalisty ds. informacji europejskiej i informatyki. Był on odpowiedzialny za bezpieczeństwo przeciwpożarowe w Gminie i jednocześnie był członkiem OSP w Gołańczy oraz Oddziału Miejsko-Gminnego Związku Ochotniczych Straży Pożarnych RP w Gołańczy (dalej: Oddział MG ZOSP). Ponadto w Urzędzie zadania w zakresie: wspierania jednostek poprzez udzielanie pomocy w zakresie wyposażenia w sprzęt i środki gaśnicze, współdziałania z samorządami i Państwową Strażą Pożarną

⁶ Wytyczne w sprawie kategoryzacji Jednostek Operacyjno-Technicznych Ochotniczych Straży Pożarnych, upublicznione na stronie: <http://www.zosprp.pl/?q=node/368>

⁷ Dz. U. z 2018 poz. 620, dalej: uppoż.

⁸ Związanych m.in. z pomieszczeniami straży pożarnej, zbiornikami wodnymi i innymi urządzeniami wodnymi służącymi do celów ochrony ppoż, jak również prowadzeniem ewidencji inwentarzowej sprzętu ppoż i innego wyposażenia OSP.

(dalej: PSP), działalności prewencyjnej oraz prowadzenia spraw socjalnych wykonywane były⁹ przez osobę spoza Urzędu, na podstawie umowy zlecenia.

(dowód: akta kontroli str. 11-84, 91-92)

Na terenie Gminy funkcjonowały dwie OSP bezterminowo włączone do KSRG¹⁰, na podstawie decyzji Komendanta Głównego PSP z 27 kwietnia 1995 r. i 23 maja 1997 r. W porozumieniach o włączeniu do KSRG¹¹ jednostki zobowiązane zostały do: realizacji zadań ratownictwa pożarowego, technicznego, chemiczno-ekologicznego oraz innego, zgodnie z posiadanym standardem kwalifikacyjno-sprzętowym w odwodach operacyjnych właściwej terenowo ówczesnej Komendy Rejonowej PSP, województwa i kraju. W porozumieniach określono sposób utrzymania gotowości tych jednostek do działań ratowniczych oraz sprawnego alarmowania i zapewnienia wymaganego poziomu wyszkolenia. Dotyczyło to m.in.: posiadania wymaganej liczby członków czynnych¹², posiadania na wyposażeniu wymaganej liczby kompletów ubrań specjalnych i osobistego uzbrojenia strażaka, sprawdzania sprawności urządzeń radiowych, uczestniczenia w szkoleniach i ćwiczeniach organizowanych przez PSP oraz utrzymywania całodobowej łączności radiowej między każdym zastępem gaśniczym jednostki a Rejonowym Stanowiskiem Kierowania na zasadach określonych w KSRG. W porozumieniach tych nie dookreślono gotowości operacyjnej.

(dowód: akta kontroli str. 86-87, 167-177, 200)

Gmina nie prowadziła na bieżąco ewidencji członków OSP, a informacje o istotnych aspektach działalności ratowniczej jednostek Urząd pozyskiwał poprzez uczestnictwo pracowników Urzędu w zebraniach sprawozdawczych OSP. Corocznie Komendant Oddziału MG ZOSP przedstawiał Radzie Miasta i Gminy (dalej: Rada Miasta) sprawozdania z działalności jednostek za poszczególne lata. Z wyjaśnień Burmistrza wynika również, że przedstawiciele Urzędu uczestniczyli także w odprawach rocznych organizowanych przez komendanta powiatowego PSP, w trakcie których przedstawiane były wyniki działalności OSP z poszczególnych gmin powiatu wągrowieckiego.

W badanym okresie liczba czynnych członków OSP kształtowała się od 352 osób w 2014 r. do 376 w 2017 r.¹³, w tym biorących bezpośredni udział w działaniach ratowniczych – od 109 w 2014 do 138 w 2017 r.¹⁴. W jednostkach włączonych do KSRG (OSP Gołańcz i Panigródz) liczba członków spełniających wymagania bezpośredniego uczestnictwa w działaniach ratowniczych wynosiła odpowiednio od 25 i 20 osób w 2014 r. do 33 i 15 osób w 2017 r. W przypadku pięciu jednostek¹⁵ liczba członków bezpośrednio biorących udział w działaniach ratowniczych kształtowała się od 10-13 osób w 2014 r. do 13-18 osób w 2017 r. Jedna jednostka posiadała członków spełniających wymagania do bezpośredniego udziału w działaniach ratowniczych od 2017 r.¹⁶ Natomiast w przypadku dwóch OSP¹⁷, ich członkowie w kontrolowanym okresie nie spełniali wymogów dla bezpośredniego udziału w działaniach ratowniczych, o których mowa w art. 19 ust. 1b uppoż.

⁹ Od 15 stycznia 2002 r.

¹⁰ Według stanu na 31 marca 2018 r.

¹¹ Obowiązujące od 1 stycznia 1995 r. i 1 maja 1996 r., dalej: Porozumienia.

¹² W tym co najmniej 50% stanu członków czynnych zamieszkałych i pracujących w miejscowości, gdzie znajduje się siedziba OSP oraz posiadania wymaganej liczby kierowców ze świadectwem kwalifikacyjnym do prowadzenia pojazdów uprzywilejowanych.

¹³ W 2015 r. - 374 osób a w 2016 r. - 364.

¹⁴ A w latach 2015-2016 odpowiednio 116 i 122 osoby.

¹⁵ OSP: Rybowo, Chojna, Czerlin, Lęgniszewo, Morakowo.

¹⁶ OSP Oleszno - 14 członków.

¹⁷ OSP Krzyżanki i Czeszewo.

Urząd nie posiadał bieżących danych o gotowości operacyjnej jednostek z terenu Gminy. Liczbę członków OSP, którzy brali bezpośredni udział w działaniach ratowniczych określano przede wszystkim na podstawie danych uzyskanych od naczelników OSP, w tym na podstawie ich wniosków składanych do Urzędu o wypłatę ekwiwalentu za udział w akcjach ratowniczych oraz imiennych list przekazywanych do zakładów ubezpieczeń.

Z danych ujętych w sprawozdaniach z działalności OSP sporządzanych przez Komendanta MG ZOSP wynika, że jednostki z terenu Gminy uczestniczyły w 404 akcjach ratowniczo-gaśniczych, w tym:

- OSP Gołańcz w 320 (w 2014 r. - 57, w 2015 - 71, w 2016 - 104 i w 2017 r. - 88),
- OSP Panigródz w 41 (w 2014 r. - 9, w 2015 - 13, w 2016 - 10 i w 2017 r. - 9),
- OSP Czerlin w 17 (w 2014 r. - 7, w 2015 - 6, w 2016 - 3 i w 2017 r. - 1),
- OSP Chojna w 11 (w 2014 r. - 5, w 2015 - 5 i w 2016 r. - 1),
- OSP Morakowo w ośmiu (w 2014 r. - 2, w 2015 - 3, w 2016 - 1 i w 2017 r. - 2),
- OSP Rybowo w czterech (w 2014 r. - 3, w 2015 r. - 1),
- OSP Lęgniszewo w dwóch (w 2014 r.),
- OSP Oleszno w jednej akcji (w 2017 r.).

W okresie objętym kontrolą OSP Krzyżanki i OSP Czeszewo nie uczestniczyły w żadnych działaniach ratowniczo-gaśniczych¹⁸.

(dowód: akta kontroli str. 95-97, 97-164, 165-166, 178-199, 1240-1259)

W latach 2014-2017 wszyscy członkowie OSP z terenu Gminy, którzy mogli uczestniczyć w akcjach ratowniczo-gaśniczych byli ubezpieczeni od następstw nieszczęśliwych wypadków.

(dowód: akta kontroli str. 178-199)

Poziom wykszolenia ratowników OSP włączonych do KSRG był zgodny z postanowieniami Porozumień. W OSP w Gołańczy i Panigrodzu odpowiednio 34 i 18 ochotników ukończyło co najmniej kurs podstawowy strażaków ratowników OSP, z czego odpowiednio 17 i 6 osób - szkolenia dowódców, 5 i 2 - szkolenia naczelników, 18 i 6 - szkolenia z zakresu ratownictwa technicznego, 7 i 3 - szkolenie kierowców-konserwatorów sprzętu ratowniczego OSP oraz odpowiednio 12 i 2 osoby - kurs kwalifikowanej pierwszej pomocy. Ponadto członkowie OSP w Gołańczy ukończyli szkolenie komendantów gminnych (3 osoby) oraz strażaków OSP z zakresu działań przeciwpowodziowych i ratownictwa na wodach (5 osób). Ww. jednostki spełniały minimalny standard wykszolenia dla OSP w KSRG wyznaczony przez Komendanta Głównego PSP¹⁹, z wyjątkiem zapewnienia w OSP w Panigrodzu minimum sześciu strażaków mających ukończony kurs kwalifikowanej pierwszej pomocy.

(dowód: akta kontroli str. 200-201)

W ewidencji środków trwałych i wyposażenia prowadzonej w Urzędzie ujęto wycenione składniki majątkowe przekazane jednostkom w użytkowanie, w tym

¹⁸ Ww. dane w zakresie statystyki uczestnictwa w akcjach ratowniczo-gaśniczych było rozbieżne z danymi wynikającymi z Systemu Wspomagania Decyzji Państwowej Straży Pożarnej (system teleinformatyczny wspierający wykonywanie zadań KSRG przez wszystkie jednostki organizacyjne PSP, jak również przyjmowanie zgłoszeń alarmowych z centrów powiadamiania ratunkowego, dalej: SWD) uzyskanymi z Komendy Wojewódzkiej PSP. Przykładowo według danych z SWD: OSP Czerlin uczestniczyła w 2014 r. i 2017 r. odpowiednio w 5 i 2 akcjach (zamiast 7 i 3), OSP Chojna uczestniczyła w 2014 r. i 2015 r. odpowiednio w 2 i 6 akcjach (zamiast 5 i 1), OSP Morakowo uczestniczyła w 2014 r. i 2017 r. odpowiednio w 1 i 4 akcjach (zamiast 2 i 2).

¹⁹ W dokumencie pt. „Analiza potencjału ratowniczego ochotniczych straży pożarnych włączonych do krajowego systemu ratowniczo - gaśniczego” opracowanym w marcu 2011 r., zaakceptowanym przez Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji.

grunty, budynki strażnic, bramy garażowe, środki transportu oraz sprzęt i wyposażenie zakupione przez Gminę²⁰. Sposób prowadzenia tej ewidencji umożliwił wyodrębnienie składników majątkowych przekazanych poszczególnym OSP. Według stanu na 31 marca 2018 r. ich wartość wynosiła 237,8 tys. zł. W ewidencji mienia Urzędu nie ujmowano sprzętu i wyposażenia zakupionego przez OSP, sfinansowanego ze środków własnych tych jednostek lub innych źródeł, bez udziału środków budżetu Gminy.

Szczegółowym badaniem objęto środki trwałe i wyposażenie użytkowane przez OSP w Krzyżankach. Dokonano porównania stanu wyposażenia tej jednostki wykazanego w SWD ze stanem wyposażenia ujętym w książkach inwentarzowych prowadzonych dla tej jednostki (w Urzędzie i OSP) oraz w ewidencji księgowej Urzędu. Stwierdzono różnice pomiędzy danymi o wyposażeniu wykazywanymi w SWD, a zaewidencjonowanymi w książkach inwentarzowych jednostki. Przykładowo: w książkach inwentarzowych OSP ujęte zostały odpowiednio dwa pływaki plastikowe, cztery szt. węży tłoczonych W-52, 10 szt. węży tłoczonych W-75 i siedem prądownic, natomiast w SWD wykazano odpowiednio jedną, osiem, siedem i cztery szt. tego wyposażenia. Ponadto, w SWD wykazano sprzęt strażacki (motopompa pływająca – 1200 dm³/min), którego brak było w książkach inwentarzowych OSP i Gminy. Z kolei w książkach inwentarzowych oraz ewidencji środków trwałych Gminy wykazano sprzęt (np. przyczepę do przewozu ludzi, zbieracz 110/75 czy stojak hydrantowy z kluczem do hydrantu), którego nie ujęto w SWD.

Z wyjaśnień Burmistrza wynika, że różnice te wynikają z faktu telefonicznego podania do tego systemu wyłącznie sprzętu, który znajduje się na wyposażeniu samochodu OSP, gdyż tylko o taki sprzęt pytał funkcjonariusz Komendy Powiatowej PSP. Burmistrz dodał, że OSP w Krzyżankach nigdy nie posiadała na wyposażeniu motopompy pływającej 1200 dm³/min. Wskazał ponadto, że jednostka ta dotychczas tylko raz przekazywała Komendzie PSP telefonicznie informację dotyczącą wyposażenia samochodu - a nie całej OSP.

(dowód: akta kontroli str. 853-857, 858-902, 1219-1228, 1271-1290)

W celu zwiększenia zainteresowania mieszkańców społeczną działalnością ratowniczą w jednostkach, Gmina corocznie była współorganizatorem zawodów sportowo-pożarniczych, strażackiego dnia dziecka oraz konkursów wiedzy pożarniczej. W strażackim dniu dziecka uczestnicy mogli zapoznać się z prezentowanym sprzętem ratowniczym i gaśniczym, a dzieci mogły brać udział w konkursach sprawnościowych związanych z pożarnictwem. Ponadto Gmina promowała działalność kronikarską OSP, a w wydawanym przez samorząd lokalnym informatorze ECHO zamieszczane były informacje dotyczące działalności jednostek.

(dowód: akta kontroli str. 7)

Informacje o środkach finansowych pozyskanych przez poszczególne OSP z innych źródeł i dokonywanych wydatkach z tych środków, były zawarte w rocznych sprawozdaniach z działalności OSP Gminy i przedkładane na sesjach Rady Miasta. Sprawozdania te nie zawierały w tym zakresie kompletnych danych, a niektóre przedstawione w nich informacje nie odzwierciedlały stanu rzeczywistego. W wyniku analizy dokumentacji finansowo-księgowej i sprawozdań z rozliczenia dotacji NIK ustaliła, że w badanym okresie jednostki otrzymały środki finansowe (dokonując ich

---

²⁰ W tym m.in. pompę hydrauliczną, motopompę pływającą, kamerę termowizyjną, anteny samochodowe, gaśnicę proszkową, maskę nadciśnieniową, pilarki spalinowe, syreny elektryczne, rozdzielacze, klucze do węży, prądownice, pływaki, wiadra, koce, toporki, linki ratownicze, mostki przejazdowe, węże tłoczone, szypy, szpadle, kanistry i regały do węży.

rozliczenia) w ramach 82 przyznanych dotacji, czterech otrzymanych darowizn oraz środków z zakładów ubezpieczeń, z czego, z dotacji z:

- budżetu państwa na realizację zadania publicznego „Zapewnienie gotowości bojowej jednostki ochrony przeciwpożarowej włączonej do KSRG” (ze środków MSWiA będących w dyspozycji Komendanta Głównego PSP) udzielonych dwóm OSP w latach 2014-2017, w łącznej kwocie 86,8 tys. zł²¹,
- budżetu państwa na realizację zadania publicznego „Przygotowanie jednostek ochotniczych straży pożarnych do działań ratowniczo-gaśniczych” (ze środków MSWiA będących w dyspozycji Związku Ochotniczych Straży Pożarnych (dalej: ZOSP), udzielonych dziewięciu jednostkom w latach 2014-2015, w łącznej kwocie 32,5 tys. zł²²,
- budżetu państwa na realizację zadania publicznego „Przygotowanie jednostek ochotniczych straży pożarnych do działań ratowniczo-gaśniczych” (ze środków MSWiA będących w dyspozycji Komendanta Głównego PSP), udzielonych dwóm OSP w latach 2016-2017, w łącznej kwocie 16,4 tys. zł²³,
- Zarządu Głównego ZOSP z przeznaczeniem na remonty remiz i zakupy sprzętu pożarniczego, udzielonych sześciu jednostkom w latach 2014-2016, w łącznej kwocie 70,5 tys. zł²⁴,
- budżetu Samorządu Województwa Wielkopolskiego w łącznej kwocie 367,5 tys. zł, udzielonej w latach 2014-2015 i 2017 na zakup trzech samochodów ratowniczo-gaśniczych²⁵ oraz zestawu ochron osobistych w 2017 r., w kwocie 15 tys. zł dla OSP w Krzyżankach,
- budżetu UE w ramach Wielkopolskiego Regionalnego Programu Operacyjnego 2007-2013, w kwocie 997,8 tys. zł, udzielonej OSP w Gołańczy w 2015 r. na zakup samochodu pożarniczo- ratowniczego,
- budżetu Gminy udzielonych dziewięciu jednostkom w latach 2014-2017, w łącznej kwocie 734,8 tys. zł²⁶, oraz z:

darowizn w kwocie ogółem 10,3 tys. zł (w 2014 r. OSP Gołańcz – 3 tys. zł, w 2015 r. OSP Chojna – 5,9 tys. zł, w 2016 r. OSP Morakowo – 0,3 tys. zł, w 2017 r. OSP Gołańcz – 1,1 tys. zł), a ze środków z zakładów ubezpieczeń (będących w dyspozycji ZOSP), udzielonych dziewięciu jednostkom w latach 2014-2016, w łącznej kwocie 56,3 tys. zł²⁷.

(dowód: akta kontroli str. 205-852, 1219-1228, 1240-1259)

W okresie objętym kontrolą wydatki z budżetu Gminy na ochronę przeciwpożarową, (w tym funkcjonowanie jednostek z jej terenu) zostały wydatkowane w kwocie 1.610,8 tys. zł, z tego 934,8 tys. zł stanowiły środki finansowe przeznaczone

²¹ Z tego dla OSP dla OSP Panigródz – 13,2 tys. zł w latach 2014-2016 i OSP Gołańcz – 73,6 tys. zł w latach 2014-2017.

²² Z tego w latach 2014-2015 dla OSP: Panigródz – 3,6 tys. zł, Gołańcz – 8,4 tys. zł, Rybowo – 7,1 tys. zł, Oleszno – 1,8 tys. zł, Morakowo – 5,5 tys. zł, Łęgniszewo – 2,4 tys. zł, Czerlin – 2,2 tys. zł, Chojna – 1,0 tys. zł, oraz w 2015 r. dla OSP Krzyżanki – 0,5 tys. zł.

²³ W latach 2016-2017 dla OSP Oleszno – 8,4 tys. zł, a w 2016 r. dla OSP Gołańcz – 8,0 tys. zł.

²⁴ W tym, w 2014 r. dla: OSP Gołańcz – 10 tys. zł i OSP Krzyżanki – 13 tys. zł, w 2015 r. dla OSP Morakowo – 2,5 tys. zł i OSP Czeszewo – 8 tys. zł, a w 2016 r. dla OSP Panigródz – 10 tys. zł, Oleszno – 15 tys. zł i Krzyżanki – 12 tys. zł.

²⁵ Z tego w 2014 r. dla OSP Łęgniszewo – 131,7 tys. zł, w 2015 r. dla OSP Oleszno – 135,7 tys. zł i w 2017 r. dla OSP Krzyżanki – 100 tys. zł.

²⁶ Z tego OSP: Panigródz – 31,8 tys. zł, Gołańcz – 467,2 tys. zł, Rybowo – 4,6 tys. zł, Oleszno – 57,9 tys. zł, Morakowo – 3,9 tys. zł, Łęgniszewo – 32,0 tys. zł, Czerlin – 3,3 tys. zł, Chojna – 2,5 tys. zł i Krzyżanki – 131,6 tys. zł.

²⁷ W tym dla OSP Panigródz – 4,3 tys. zł i OSP Rybowo – 1,8 tys. zł (2014 r.), OSP Czerlin 1 tys. zł (2015 r.), OSP Gołańcz – 25,8 tys. zł (lata 2014-2015), OSP Oleszno – 20,9 tys. zł (lata 2015-2016), OSP Morakowo – 2 tys. zł i OSP Łęgniszewo – 0,5 tys. zł (2016 r.).

na wydatki bieżące OSP ponoszone bezpośrednio przez Urząd, a 676 tys. zł – wydatki majątkowe (z tego 570,9 tys. zł dotyczyło dofinansowania do zakupu czterech samochodów ratowniczo-gaśniczych, 101,1 tys. zł zakupu sprzętu pożarniczego i wyposażenia, a 4 tys. zł modernizacji remiz).

W latach 2014-2017 wydatki bieżące na ochronę przeciwpożarową zostały poniesione w szczególności: na przeglądy i remonty obiektów – 93,2 tys. zł, zakup paliw płynnych – 71,3 tys. zł, ekwiwalenty dla członków OSP za udział w akcjach ratowniczo-gaśniczych i szkoleniach – 82,7 tys. zł, szkolenia członków OSP – 15,5 tys. zł, zakup sprzętu przeciwpożarowego – 35,4 tys. zł, remonty i konserwację sprzętu przeciwpożarowego – 17,4 tys. zł, przeglądy i remonty samochodów – 21,5 tys. zł, badania lekarskie członków OSP – 36,6 tys. zł i na ich ubezpieczenie – 21,0 tys. zł;

W Urzędzie nie zostały wprowadzone procedury i zasady określające wydatkowanie środków finansowych na funkcjonowanie OSP oraz regulacje wewnętrzne określające procedury wnioskowania przez nie o bieżące zaopatrzenie w niezbędne umundurowanie, sprzęt i paliwo. W okresie objętym kontrolą Urząd nie przeprowadzał zarówno kontroli funkcjonowania poszczególnych jednostek OSP, jak i wydatkowania przez nie środków finansowych otrzymanych z budżetu Gminy. Z wyjaśnień Burmistrza wynika, że w Urzędzie nie funkcjonowała komórka kontroli wewnętrznej, jednakże były przeprowadzane audyty ISO w wybranych co roku obszarach funkcjonowania Urzędu. Ponadto, po spełnieniu przez Gminę w 2017 r., warunku wynikającego z art. 274 ust. 3 ustawy z 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych²⁸, zatrudniono audytora wewnętrznego z dniem 1 czerwca 2017 r.

(dowód: akta kontroli str. 202-203, 1240-1259, 1271-1290)

Sprawdzono wydatki Gminy poniesione na rzecz OSP w łącznej kwocie 755,9 tys. zł (co stanowiło 46,9% wydatków na nie ogółem), w tym na dotacje udzielone jednostkom w kwocie 734,9 tys. zł oraz na wypłatę ekwiwalentów pieniężnych, o których mowa w art. 28 ust. 1 uppoż (dalej: ekwiwalent), w wysokości 21,0 tys. zł. Objęte badaniem 34 dotacje z budżetu Gminy zostały udzielone na podstawie art. 32 ust. 3b uppoż. Każdorazowo przed ich udzieleniem wysokość tych dotacji została określona uchwałami budżetowymi przez Radę Miasta. Wzajemne prawa i obowiązki stron zawsze regulowała zawierana umowa. Postępowania o udzielenie zamówień publicznych na dostawę wszystkich czterech samochodów ratowniczo-gaśniczych przeprowadzone zostały przez Oddział Wojewódzki ZOSP w trybie przetargów nieograniczonych, o których mowa w art. 39 ustawy z 29 stycznia 2004 r. Prawo zamówień publicznych²⁹. Natomiast zakupu sprzętu i wyposażenia o równowartości nieprzekraczającej 30 tys. euro (art. 4 pkt 8 ww. ustawy), dokonywały bezpośrednio jednostki. Rozliczenia udzielonych dotacji ze środków budżetu Gminy stanowiły sprawozdania z wykorzystania dotacji wraz z załączonymi fakturami zakupów.

(dowód: akta kontroli str. 205-852)

Analiza rozliczenia ww. dotacji wykazała, że środki finansowe wykorzystane zostały zgodnie z przeznaczeniem wynikającym z umów, a niewykorzystane kwoty trzech dotacji (łącznie 0,3 tys. zł) zostały zwrócone do budżetu Gminy w uprzednio określonych terminach. Natomiast w czterech przypadkach stwierdzono

²⁸ Dz. U. z 2017 r. poz. 2077, ze zm., dalej: ufp. Zgodnie z jej art. 274 ust. 3, audyt wewnętrzny prowadzi się w jednostkach samorządu terytorialnego, jeżeli ujęta w uchwale budżetowej jednostki samorządu terytorialnego kwota dochodów i przychodów lub kwota wydatków i rozchodów przekroczyła wysokość 40 000 tys. zł.

²⁹ Dz. U. z 2017 r. poz. 1579, ze zm.

nieprawidłowości w rozliczeniu dotacji, o czym szerzej w sekcji „Ustalone nieprawidłowości”.

(dowód: akta kontroli str. 205-852, 903-1218)

Badanie 134 wypłaconych ekwiwalentów³⁰ z tytułu udziału członków OSP w szkoleniu wykazało, że w 130 przypadkach zostały one naliczone w prawidłowej wysokości, z zastosowaniem stawek przyjętych uchwałą Rady Miasta nr XXIX/276/13 z 24 października 2013 r.³¹ Ustalone stawki ekwiwalentów były zgodne z art. 28 ust. 2 uppoż.

Wszystkie objęte badaniem ekwiwalenty zostały udokumentowane wnioskami o ich wypłatę złożonymi przez poszczególnych naczelników OSP oraz listami osób przewidzianymi do wypłaty, sporządzonymi przez pracownika Urzędu. Ich wypłatę dokonywano zgodnie z zasadami wypłacania ekwiwalentu pieniężnego za udział członków OSP w działaniach ratowniczych i szkoleniach pożarniczych organizowanych przez PSP oraz Gminę, określonymi zarządzeniem Burmistrza nr 75/2008 z 31 grudnia 2008 r.

(dowód: akta kontroli str. 903-1153, 1271-1290)

Informacje o działaniach ratowniczych prowadzonych przez jednostki funkcjonujące na terenie Gminy były przekazywane do Urzędu wraz z wnioskami o wypłatę ekwiwalentu. Urząd nie posiadał informacji o sytuacjach, w których OSP zostały zadysponowane przez PSP do akcji ratowniczej, a z różnych względów nie mogły tej akcji podjąć.

Z danych SWD wynika, że w latach 2014-2017 osiem jednostek z terenu Gminy wzięło udział w 408 akcjach ratowniczo-gaśniczych, w tym OSP w:

- Gołańczy w 97 pożarach, 225 miejscowych zagrożeniach i pięciu fałszywych alarmach,
- Panigródzu w 22 pożarach, 19 miejscowych zagrożeniach i pięciu fałszywych alarmach,
- Czerlinie w pięciu pożarach i 10 miejscowych zagrożeniach,
- Chojnie w pięciu pożarach, trzech miejscowych zagrożeniach i jednym fałszywym alarmie,
- Morakowie w pięciu pożarach i dwóch miejscowych zagrożeniach
- Rybowie w czterech miejscowych zagrożeniach,
- Lęgniszewie w pożarze i miejscowym zagrożeniu,
- Olesznie - w jednym pożarze.

(dowód: akta kontroli str. 97-162)

Z wyjaśnień Burmistrza wynika, że w okresie objętym kontrolą były przeprowadzane przez Komendę Powiatową PSP coroczne kontrole techniczne stanu pojazdów samochodowych oraz sprzętu silnikowego jednostek, a co dwa lata (w 2015 r. i 2017 r.) również przeglądy ich zaplecza technicznego. Wskazał on, że kontrole gotowości bojowej prowadzone na terenie Gminy przez funkcjonariuszy PSP, obejmują również kompleksowe sprawdzenie OSP. Dodał, że Komendant MG ZOSP przeprowadza doraźne przeglądy wyposażenia i przygotowania do działań OSP. Wnioski z tych wizyt przedstawiane są Gminie na posiedzeniach Zarządu MG ZOSP, w których uczestniczy także przedstawiciel Urzędu.

W toku kontroli NIK nie przedłożono dokumentów z ww. kontroli, a Burmistrz wyjaśnił, że Urząd nie otrzymał wyników kontroli jednostek funkcjonujących na terenie Gminy, przeprowadzonych przez KP PSP w Wągrowcu.

(dowód: akta kontroli str. 7, 1240-1259)

³⁰ 50 w 2017 r., 36 w 2016 r., siedmiu w 2015 r. i 41 w 2014 r.

³¹ Za udział w działaniu ratowniczym – 13 zł, a za udział w szkoleniu – 8 zł.

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono następujące nieprawidłowości:

1. Burmistrz nie podjął działań zmierzających do wyegzekwowania należności wynikającej z zawartej z OSP w Gołańczy w dniu 1 kwietnia 2016 r. umowy cywilnoprawnej. Powyższa należność wynikała z ostatecznego rozliczenia przez koordynatora projektu (Oddział Wojewódzki ZOSP) zakupu ciężkiego samochodu ratowniczo-gaśniczego w ramach projektu współfinansowanego ze środków UE pn. „Poprawa bezpieczeństwa środowiskowego i ekologicznego na obszarze Województwa Wielkopolskiego poprzez zakup samochodów dla OSP w ramach KSRG – etap IV”. Na wniesienie wkładu własnego (20% kosztów projektu) w ww. projekcie jednostka otrzymała z budżetu Gminy dotację w wysokości 410,0 tys. zł, którą wydatkowano zgodnie z celem wskazanym w umowie oraz terminie w niej określonym. W związku z ostatecznym rozliczeniem projektu przez Oddział Wojewódzki ZOSP (pismo z dnia 6 grudnia 2016 r.), OSP w Gołańczy zwrócono łącznie 336,4 tys. zł, z czego 13,7 tys. zł w dniu 14 kwietnia 2016 r., 282,2 tys. zł – 24 maja 2016r. i 40,5 tys. zł – 8 grudnia 2016 r. W dniu 8 sierpnia 2016 r. OSP w Gołańczy dokonała zwrotu do budżetu Gminy środków w łącznej wysokości 285,9 tys. zł (po potrąceniu kosztów obsługi projektu wynoszących 10,0 tys. zł, na podstawie faktury wystawionej przez koordynatora projektu). Dopiero w toku kontroli NIK (25 lipca 2018 r.), dokonano zwrotu do budżetu Gminy brakującej kwoty 30,5 tys. zł, po potrąceniu 10,0 tys. zł tytułem kosztów obsługi projektu (na podstawie faktury wystawionej przez koordynatora projektu), tj. po ponad 1,5 roku od otrzymania informacji o ostatecznym rozliczeniu projektu. Ustalono, że Burmistrz w ww. okresie nie podejmował działań mających na celu wyegzekwowanie należności.

Z wyjaśnień Burmistrza wynika, że OSP w sprawozdaniu z rozliczenia dotacji wykazała wykorzystanie dotacji w całości, gdyż nie było wtedy wiadomo o potencjalnej możliwości otrzymania jakichkolwiek zwrotów z tytułu rozliczenia projektu przez Oddziału Wojewódzki ZOSP. Dodał m.in., że strony w tym czasie negocjowały w sprawie ewentualnego sposobu wykorzystania tych środków, które pozostawały na koncie jednostki i których termin zwrotu nie został dookreślony.

(dowód: akta kontroli str. 308-412, 1154-1173, 1174-1218, 1271-1290)

NIK wskazuje, że umowa z dnia 1 kwietnia 2016 r. nie przewidywała możliwości nieprzekazania ww. środków do MiG Gołańcz. Po uzyskaniu informacji o ostatecznym rozliczeniu zakupu samochodu, Burmistrz powinien podjąć działania celem wyegzekwowania należności wynikającej z ww. umowy, albowiem mogło pojawić się ryzyko przedawnienia tych należności, tj. niemożności ich dochodzenia.

2. Brak było kontrasygnaty Skarbnika Gminy na 27 umowach dotacji zawartych przez Gminę w latach 2014-2017 (tj. na 80% tych umów), co naruszało art. 46 ust. 3 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym³². Zgodnie z tym przepisem, jeżeli czynność prawna może spowodować powstanie zobowiązań pieniężnych gminy, do jej skuteczności potrzebna jest kontrasygnata skarbnika gminy (głównego księgowego budżetu) lub osoby przez niego upoważnionej.

Jak wyjaśnił Burmistrz, spowodowane to było nieprzedłożeniem umów Skarbnikowi do podpisu przez pracownika Urzędu.

(dowód: akta kontroli str. 1219-1228)

3. W Urzędzie nie uregulowano prawnych form władania trzema nieruchomościami gruntowymi i dwoma budynkami Gminy, dopuszczając do ich bezumownego wykorzystywania przez trzy OSP: w Czerlinie, Olesznie i Panigrodzu. Było to

³² Dz.U. z 2018 r. poz. 994, ze zm., dalej: ustawa o samorządzie gminnym.

niezgodne m.in. z punktem II.C.13 załącznika do komunikatu Ministra Finansów Nr 23 z dnia 16 grudnia 2009 r. w sprawie standardów kontroli zarządczej dla sektora finansów publicznych³³, w myśl którego należy zadbać, by dostęp do zasobów jednostki (tu: Gminy) miały wyłącznie upoważnione osoby oraz z § 10 pkt 4 regulaminu Urzędu³⁴, zgodnie z którym Urząd działa m.in. w oparciu o zasadę racjonalnego gospodarowania mieniem publicznym. Dopuszczalne formy władania gminnymi nieruchomościami szczegółowo określają m.in. art. 13 i 15 ustawy z dnia 21 sierpnia 1997 r. o gospodarce nieruchomościami³⁵.

Ponadto, nie dokonano wyceny ww. nieruchomości i ujęcia ich w księgach rachunkowych Urzędu, co naruszało zasady prowadzenia ksiąg rachunkowych określone w art. 24 ust. 1-2 ustawy z dnia 29 września 1994 r. o rachunkowości³⁶. Zgodnie z tymi przepisami księgi rachunkowe powinny być prowadzone m.in. rzetelnie, przy czym uznaje się je za takie, jeżeli dokonane w nich zapisy odzwierciedlają stan rzeczywisty.

Z wyjaśnień Burmistrza wynika, że dopiero w związku z przeprowadzaną kontrolą NIK zauważono braki w zakresie uregulowania spraw użytkowania gruntów i budynków przez poszczególne OSP. W trakcie kontroli NIK zlecono rzeczoznawcy majątkowemu oszacowanie wartości budynków użytkowanych przez jednostki w Czerlinie i Olesznie oraz gruntów użytkowanych przez OSP w Olesznie i Panigrodzu, a w ewidencji środków trwałych ujęto grunt użytkowany przez OSP w Czerlinie. Burmistrz podał ponadto, że po uzyskaniu operatów szacunkowych zostaną przygotowane uchwały Rady Miasta, na podstawie których zostaną uregulowane sprawy użytkowania gruntów i budynków przez poszczególne jednostki, co umożliwi wpisanie ich do ewidencji księgowej Urzędu.

(dowód: akta kontroli str. 853-857, 1219-1226, 1271-1290)

4. W Urzędzie nie dochowano należytej staranności przy naliczaniu i dokonywaniu wypłat części ekwiwalentów za udział ratowników w szkoleniu pożarniczym. Spośród 134 zbadanych wypłaconych ekwiwalentów w trzech przypadkach (o łącznej wartości 0,3 tys. zł) dokonano nieprawidłowego ich naliczenia wskutek błędów arytmetycznych w zakresie obliczania ilości roboczogodzin, co skutkowało wypłatą ekwiwalentów w zawyżonej (o 48 zł) albo zaniżonej (o 112 zł) wysokości. Natomiast w jednym przypadku dokonano nienależnej wypłaty (w kwocie 64 zł) wskutek sporządzenia listy wypłat przez pracownika Urzędu niezgodnie z wnioskiem złożonym przez naczelnika OSP.

Burmistrz Gminy przyznał, że nieprawidłowości te spowodowane były błędami przy naliczaniu list wypłat z 27 kwietnia i 20 lipca 2016 r. W toku kontroli NIK dokonano ich korekt oraz poinformowano właściwych druhów o konieczności zwrotu niesłusznie wypłaconych w 2016 r. ekwiwalentów.

(dowód: akta kontroli str. 903-1153, 1271-1290)

Uwagi dotyczące
badanej działalności

1. NIK zwraca uwagę, że w żadnej z umów zawartych przez Gminę, OSP w Gołańczy i Oddział Wojewódzki ZOSP w związku z realizacją zakupu ciężkiego samochodu ratowniczo-gaśniczego³⁷ nie określono wprost wysokości przyszłych kosztów obsługi projektu lub ewentualnych zasad i sposobu ich naliczenia przez Oddział Wojewódzki ZOSP. W konsekwencji tego, zapłata kosztów obsługi projektu w wysokości 20 tys. zł nastąpiła jedynie na podstawie dwóch wystawionych faktur

³³ Dz. Urz. MF nr 15 poz. 84.

³⁴ Załącznik nr 1 do zarządzenia Burmistrza nr OA.0050.28.2015 z 8 marca 2015 r.

³⁵ Dz. U. z 2018 r. poz. 121 ze zm.

³⁶ Dz. U. z 2018 r. poz. 395 ze zm.

³⁷ Umowa dotacji i umowa partnerska z 3 grudnia 2015 r. oraz ww. umowa z 1 kwietnia 2016 r.

VAT oraz ustnych ustaleń pomiędzy OSP a Oddziałem ZOSP, co nie sprzyjało realizacji zasady przejrzystości wydatkowania środków publicznych.

(dowód: akta kontroli str. 308-412, 1154-1173, 1174-1218, 1271-1290)

2. W dwóch sprawozdaniach z rozliczenia dotacji otrzymanych przez OSP w Gołańczy z budżetu Gminy³⁸ wykazano inne źródła finansowania zakupów sprzętu strażackiego niż wynikające z opisu merytorycznego faktur załączonych do tych sprawozdań, co skutkowało podwójnym sfinansowaniem tych zakupów, tj. zarówno ze środków z dotacji z KSRG jak i środków pochodzących z budżetu Gminy. W toku kontroli NIK dokonano korekty tych sprawozdań i w efekcie zwrócono do budżetu Gminy³⁹ dotację pobraną w nadmiernej wysokości (0,7 tys. zł wraz z odsetkami w kwocie 0,2 tys. zł). Z kolei w trzecim sprawozdaniu z wykorzystania dotacji⁴⁰ przedłożonym przez ww. jednostkę do Urzędu 17 grudnia 2014 r. wykazano sfinansowanie zakupu pompy zanurzeniowej (za kwotę 2,7 tys. zł), w sytuacji jednoczesnego wykazania dofinansowania tego zakupu ze środków z zakładów ubezpieczeń w sprawozdaniu przedłożonym do Zarządu Głównego ZOSP 20 grudnia 2014 r.

Burmistrz potwierdził m.in., że sprawozdania z rozliczenia dwóch dotacji (nr BP-7/2015 i BP-2/2016) zostały sporządzone nieprawidłowo, natomiast w przypadku dotacji nr BP-9/2014 wskazał, że w OSP błędnie dokonano opisów faktur, które następnie skorygowano w toku kontroli NIK. Dodał, iż na zaistnienie tych nieprawidłowości mogło wpłynąć załączenie przez OSP do ww. sprawozdań faktur bez opisu źródeł ich finansowania.

(dowód: akta kontroli str. 1154-1173, 1174-1218, 1271-1290)

3. NIK zwraca uwagę na zasadność posiadania przez Urząd aktualnych i kompletnych danych o poziomie gotowości operacyjnej poszczególnych OSP z terenu Gminy, w tym o ilości strażaków ochotników uprawnionych do brania udziału w akcjach ratowniczych. W toku kontroli ustalono bowiem, że dokonując dofinansowania m.in. ze środków z budżetu Gminy, nie we wszystkich przypadkach informacje te w pełni uwzględniano, a mianowicie:

- OSP w Krzyżankach dofinansowano w 2017 r. zakup lekkiego samochodu ratowniczo-gaśniczego, w sytuacji gdy uprawnienia do prowadzenia pojazdu kierowca z tej jednostki nabył dopiero 29 czerwca 2018 r. W latach 2014 – 2018 (I półrocze) ta OSP nie uczestniczyła w żadnej akcji ratowniczo-gaśniczej.
- OSP w Olesznie dofinansowano w 2015 r. zakup lekkiego samochodu ratowniczo – gaśniczego, w sytuacji gdy w latach 2014-2016 nie posiadała ona w swoich szeregach członków mogących brać bezpośredni udział w działaniach ratowniczych. W efekcie, dopiero w 2017 r. jednostka ta – i to jedynie raz – uczestniczyła w działaniach ratowniczo-gaśniczych (pożar).
- siedmiu jednostkom⁴¹ dofinansowano w latach 2014-2015 zakup mundurów strażackich wyjściowych (w tym czapek rogatywek i koszul), nieprzydatnych dla strażaków ratowników podczas działań ratowniczo-gaśniczych.

³⁸ Dotyczących dotacji udzielonych na podstawie umowy nr BP-7/2015 z dnia 30 września 2015 r. oraz umowy nr BP-2/2016 z dnia 3 października 2016 r.

³⁹ W dniu 23 lipca 2018 r.,

⁴⁰ Udzielonej na podstawie umowy nr BP-9/2014 z dnia 27 października 2014r.

⁴¹ W 2014 r. OSP: Gołańcz - 1,9 tys. zł, Rybowo - 3,1 tys. zł, Lęgniszewo – 0,7 tys. zł, Oleszno – 0,9 tys. zł, Morakowo – 0,2 tys. zł, Czerlin – 0,4 tys. zł, Chojna – 0,2 tys. zł, w 2015 r.: Rybowo – 0,5 tys. zł, Lęgniszewo, 0,2 tys. zł, Oleszno – 0,2 tys. zł, Morakowo – 2 tys. zł, Czerlin – 0,8 tys. zł i Krzyżanki – 0,5 tys. zł, w 2016 r.: OSP Lęgniszewo – 0,5 tys. zł, OSP Oleszno – 1,1 tys. zł.

Burmistrz wyjaśnił m.in., że Urząd nie ma prawa kontrolować tego typu podmiotów, gdyż takie uprawnienia przysługują jedynie Komendzie PSP. Dodał, że wiedzę w zakresie poszczególnych jednostek OSP pracownicy Urzędu czerpią ze sprawozdań z działalności tych jednostek przedkładanych Radzie Miasta.

NIK wskazuje, że przedmiotowa, możliwie aktualna wiedza jest niezbędna do prawidłowej realizacji przez Gminę zadania zaspokajania zbiorowych potrzeb wspólnoty w zakresie ochrony przeciwpożarowej, określonego w art. 7 ust. 1 pkt 14 ustawy o samorządzie gminnym⁴² oraz dokonywania wydatków na ten cel zgodnie z zasadami określonymi w art. 44 ust. 3 pkt 1 lit. a i art. 254 pkt. 3 uofp, tj. m.in. sposób oszczędny, z zachowaniem zasady uzyskiwania najlepszych efektów z danych nakładów.

(dowód: akta kontroli str. 1240-1259, 1271-1290)

IV. Wnioski

Wnioski pokontrolne Przedstawiając powyższe oceny i uwagi, Najwyższa Izba Kontroli, na podstawie art. 53 ust. 1 pkt 5 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli⁴³, wnosi o podjęcie działań w celu zapewnienia:

- 1) dochodzenia przez Gminę należności wynikających z zawartych umów,
- 2) każdorazowego kontrasygnowania przez skarbnika Gminy lub osobę przez niego upoważnioną umów dotacji zawieranych z OSP,
- 3) uregulowania form władania gruntami i budynkami bezumownie wykorzystywanymi przez OSP oraz zaewidencjonowania tych nieruchomości w księgach rachunkowych Urzędu,
- 4) należytej staranności przy naliczaniu i wypłacaniu strażakom ratownikom ekwiwalentu pieniężnego za uczestnictwo w szkoleniach pożarniczych.

V. Pozostałe informacje i pouczenia

Prawo zgłoszenia zastrzeżeń Wystąpienie pokontrolne zostało sporządzone w dwóch egzemplarzach; jeden dla kierownika jednostki kontrolowanej, drugi do akt kontroli.

Zgodnie z art. 54 ustawy o NIK, kierownikowi jednostki kontrolowanej przysługuje prawo zgłoszenia na piśmie umotywowanych zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, w terminie 21 dni od dnia jego przekazania. Zastrzeżenia zgłasza się do dyrektora Delegatury NIK w Poznaniu.

Obowiązek poinformowania NIK o sposobie

Zgodnie z art. 62 ustawy o NIK, proszę o poinformowanie Najwyższej Izby Kontroli, w terminie 21 dni od otrzymania wystąpienia pokontrolnego, o sposobie wykorzystania uwag i wykonania wniosków pokontrolnych oraz o podjętych działaniach lub przyczynach niepodjęcia tych działań.

⁴² Dz. U. z 2018 r. poz. 994, ze zm.

⁴³ Dz. U. z 2017 r. poz. 524, ze zm.

W przypadku zgłoszenia zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, termin przedstawienia informacji liczy się od dnia otrzymania uchwały o oddaleniu zastrzeżeń w całości lub zmienionego wystąpienia pokontrolnego.

Poznań, 28 września 2018 r.

Najwyższa Izba Kontroli
Delegatura w Poznaniu

Dyrektor
z up. Tomasz Nowiński
Wicedyrektor

.....
Podpis